

ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนต่อความสามารถในการถ่ายโยงความรู้ และความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล

The Effectiveness of Instructional Model to Enhance the Knowledge Transfer and Task ability of Nursing Students

บทความวิจัย

ทองปาน บุญกุศล* ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์**

สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล*** วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล****

Thongpan Boonkusol, R.N., M.S.* Tweesak Chindanurak, B.Ed, M.Ed, Ph.D.,**

Somjai Puttapitukpol, R.N., M.S., D.N.S *** Wichitporn Lausuwanakul, R.N., M.N.S, Ed.D****

บทคัดย่อ

วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ปฏิบัติโดยตรงต่อชีวิต สุขภาพ และอนามัยของประชาชน จำเป็นต้องใช้ศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนการสอน มุ่งให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตของผู้ใช้บริการ การจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่มีความสอดคล้องกัน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติได้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง ชนิดกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One group pre-posttest) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนต่อความสามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท จำนวน 30 คน ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดของการถ่ายโยงความรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ 2) ขั้นการฝึกปฏิบัติการใช้ความรู้ 3) ขั้นการถ่ายโยงความรู้ และ 4) ขั้นการสร้างความรู้ใหม่เรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 2) ความสามารถในการปฏิบัติงานกลุ่มทดลองมีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

คำสำคัญ : ผลของรูปแบบการเรียนการสอน การถ่ายโยงความรู้ นักศึกษาพยาบาล

* ทองปาน บุญกุศล พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท

** ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ รศ. ดร.อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*** สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล รศ. ดร.อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

**** วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล ผศ. ดร.อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

Nursing is a profession that adhered directly to people's life, health, and hygiene. The Nursing education needs to include both nursing science and other related disciplines. The curriculum must be aimed at providing students with quality nursing practice and the security of patients' life. Teaching of theory and practice must be consistent so that it will allow the students to apply their theoretical knowledge with their practice. This quasi-experimental research (single group pretest-posttest) was employed to study the effect of using the Instructional Model to Enhance Knowledge Transfer and Task Ability of Nursing Students. Data were collected before and after the intervention. The instructional model was developed using research framework of the knowledge transfer approach. Teaching and learning theories were also synthesized and integrated into the model. The experiment of the developed model was conducted with 30 first year nursing students at Boromarajonnani Phraputthabat Nursing College for 16 weeks. Research instrument was the Knowledge Transfer Test and Skill Performance Test. The instructional model which was based on the transfer of knowledge consisted of 4 main steps of organizing learning activity: 1) creating learning experience 2) practicing of obtained knowledge, 3) transferring knowledge, and 4) Creation of inspiration for learning. The test had two parallel versions of pretest and posttest. Data were analyzed by using method of quantitative approaches. The arithmetic mean, the standard deviation and t-test were used for data analyses.

The findings revealed that:

1. The students' knowledge transfer after learning from the instructional model was significantly higher than before learning from the model at .01 level
2. The task ability after learning from the instructional model was higher significance at .01 level.

Keyword: Effectiveness of instructional model, transfer of knowledge, Nursing Students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษามีการพัฒนาการอย่างบูรณาการทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพครอบคลุมในด้านความสามารถทางสติปัญญา การใช้กระบวนการคิดขั้นสูง การใช้เหตุผลและความสามารถในการแสดงพฤติกรรม ซึ่งรวมถึงทัศนคติและอัตมโนทัศน์ส่งผลให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ (Astin, 1993) และต้องเป็นจัดการศึกษาที่สามารถให้โอกาสนักศึกษาในการยกระดับความรู้และทักษะได้ตลอดเวลาของการดำเนินอยู่ในวิชาชีพ ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญคือสอดคล้องกับชีวิตที่เป็นจริงและความต้องการในอนาคต การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเน้น

การปฏิบัติจริงและใช้การเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นพื้นฐาน (UNESCO, 1996) การเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาล มีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถให้การดูแลพยาบาลแก่มนุษย์ทุกเพศทุกวัย โดยเน้นการดูแลแบบองค์รวม เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมด้านสุขภาพอนามัย ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้จึงต้องประกอบด้วยการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยที่ผู้เรียนต้องนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับผู้รับบริการได้ (วัลลภา บุญรอด, 2547) ซึ่งกล่าวได้ว่า สาขาพยาบาลศาสตร์เป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติโดยตรงต่อชีวิต สุขภาพ และอนามัยของประชาชน ด้วยความเอาใจใส่อย่างเอื้ออาทร จึงจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ทางการพยาบาล ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง หลักการ และ

ทักษะการปฏิบัติ เพื่อให้การพยาบาลแบบองค์รวมแก่
ผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคล ครอบครัว และชุมชนในทุก
ภาวะสุขภาพทุกวัยและหญิงตั้งครรภ์ เพื่อให้ผู้ใช้บริการ
สามารถดูแลตนเองได้ทั้งในภาวะสุขภาพดีและเจ็บป่วย
จัดการ และตัดสินใจกับภาวะสุขภาพของตนเองได้อย่าง
เหมาะสมการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งให้ผู้เรียน
สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ มีความ
ปลอดภัยต่อชีวิตของผู้ใช้บริการโดยคำนึงถึงคุณภาพ
ชีวิตและคุณค่าของชีวิตมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน การ
จัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติต้องมี
ความสอดคล้องกัน จึงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำ
ความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติได้ ดังนั้นการเรียน
ภาคทฤษฎี การเรียนในห้องปฏิบัติการการพยาบาลใน
สถานการณ์จำลอง จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะ
สร้างบัณฑิตให้มีความรู้ มีทักษะทางปัญญา มีความรับ
ผิดชอบและสามารถสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคล มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนจนปฏิบัติ
การพยาบาลอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม และยึดมั่นใน
จรรยาบรรณวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา, 2552) แต่จากการวิเคราะห์ในสภาพการณ์
จริงพบว่าการเรียนส่วนใหญ่เป็นการเรียนแบบแยกส่วน
แยกรายวิชาขาดการเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกันและ
รวมถึงการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนไม่
สามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้ (รุ่ง แก้วแดง, 2540)
นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียน
ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และ
ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียน
การสอน ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม
ธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งจากผลของ พ.ร.บ. ดังกล่าว
ทำให้สถานศึกษาต้องมีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้น
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542) ผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนหรือในด้านทักษะ
พิสัยนั้น เมื่อผู้เรียนเข้าไปปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบ
การต่าง ๆ ผู้เรียนยังไม่สามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้
และฝึกปฏิบัติจากชั้นเรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ หรือแม้ผู้เรียนจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้แต่ก็
ยังทำได้ไม่คล่องแคล่ว รวดเร็ว หรืออยู่ในระดับที่มีความ

ชำนาญเพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ, 2545)

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร
ปรับปรุง, 2552) สถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งเป็นสถาบัน
ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการผลิตและพัฒนาบุคลากร
ทางด้านสาธารณสุข ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรจากการ
ใช้หลักสูตรเดิม 2545 โดยปรับให้สอดคล้องตาม พ.ร.บ.
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนเน้น
บูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้โดย
ปรัชญาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร
ปรับปรุง, 2552) กล่าวถึงการบัณฑิตที่มีความรู้ความ
สามารถในการปฏิบัติการพยาบาลให้แก่บุคคล ครอบครัว
และชุมชน ในภาวะสุขภาพปกติและภาวะที่มีปัญหา
สุขภาพ สามารถเลือกใช้แหล่งทรัพยากร นวัตกรรม และ
เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติการ
พยาบาลได้อย่างเหมาะสมและเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม
เหมาะสมต่อวิชาชีพ

การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
พ.ศ. 2545 (อุษณีย์ เทพวรชัย และนิชดา สารถวัลย์แพศย์,
2551) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการสอบ
สภาพการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาล
ศาสตรบัณฑิตในปีการศึกษา 2550 จำนวน 1,521 คน
สอบขึ้นทะเบียนขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสอบ
ผ่านวิชาทั้ง 8 วิชา ได้แก่ 1) วิชาการพยาบาลผดุงครรภ์
2) วิชาการพยาบาลมารดาและทารก 3) วิชาการพยาบาล
เด็กและวัยรุ่น 4) วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 5) วิชาการ
พยาบาลผู้สูงอายุ 6) วิชาการพยาบาลจิตเวช 7) วิชาการ
พยาบาลอนามัยชุมชน 8) วิชากฎหมาย จำนวน 924 คน
คิดเป็นร้อยละ 60.75 สำหรับวิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี พระพุทธบาท สอบได้คิดเป็นร้อยละ 46.02
ตามเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 มีจำนวนวิชาที่นักเรียน
ส่วนใหญ่สอบไม่ผ่าน ได้แก่ วิชาการพยาบาลผดุงครรภ์
และวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ทั้งนี้จากการพิจารณาแบบ
ทดสอบพบว่า เป็นรูปแบบคำถามที่เน้นการคิดวิเคราะห์
สภาพปัญหาทางสุขภาพในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยผู้เรียน
ต้องใช้ความรู้ความสามารถในการคิดและการตัดสินใจ

ในการวินิจฉัยปัญหาและวางแผนการพยาบาลที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ จากการประเมิน ผลการสอบดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้เรียนยังขาดความสามารถในการคิดเพื่อตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดในแบบทดสอบ (วิจัยดา รัตนสุวรรณ, 2547)

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท

ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท พบว่า การเรียนรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท ในปีการศึกษา 2552 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 58 รายวิชา พบว่า อาจารย์มีการจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบของการบรรยาย ร้อยละ 74.1 แผนที่ความคิด ร้อยละ 32.8, การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL)/การเรียนรู้แบบการคิดอย่างมี วิจัยญาณ (Critical Thinking: CT) ร้อยละ 8.62, การเรียนรู้โดยการถ่ายทอดผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Learning: E-Learning) ร้อยละ 3.45, การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning: PL) ร้อยละ 1.72 ทั้งนี้ ในบางรายวิชาที่มีรูปแบบการสอน มากกว่า 1 รูปแบบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ยังเน้นครูเป็นศูนย์กลาง (วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี พระพุทธบาท, 2552)

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ดังกล่าว ข้างต้นผู้วิจัยพบปัญหา ที่พอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านนักศึกษาพบว่า ความรู้คงค้าง (Retained knowledge) ของเนื้อหาวิชาที่จัดการเรียนการสอนใน ภาควิชา เพื่อถ่ายโอนไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลมีน้อย การเรียนในภาคปฏิบัติทางการพยาบาล เป็นการเรียน ในสถานการณ์จริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทักษะ การประยุกต์ การตัดสินใจ การมีมนุษยสัมพันธ์และ อื่น ๆ ที่เป็นพื้นฐานสำหรับการทำงานในอนาคต แต่ใน สภาพความเป็นจริงพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มีบทบาท ในการเรียนรู้น้อย ไม่สามารถคิดเชื่อมโยงประสบการณ์ ที่ได้รับเข้ากับความรู้ที่มี ตลอดจนวิเคราะห์ถึงความรู้

เพิ่มเติม เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ ผ่านเข้ามา ทำให้นักศึกษาไม่ได้ประโยชน์เต็มที่คุ้มค่า กับเวลาที่ต้องเตรียมความรู้ตลอดจนลงมือปฏิบัติ อีกทั้ง ไม่มีความสุขในการเรียน และเรียนได้ไม่ดี ทั้ง ๆ ที่วิชา ภาควิชาปฏิบัติทางการพยาบาล เป็นหัวใจสำคัญของการ ศึกษาพยาบาล ซึ่งนักศึกษาจะต้องตระหนักได้เมื่อจบ การศึกษาออกไปทำงาน (พรทิพย์ บุญพวง, 2543)

2. ด้านผู้สอนพบว่าสภาพการจัดการเรียน การสอน มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของการ บรรยายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในรูปแบบของการจัดการเรียน การสอนแบบบรรยาย ไม่เอื้อต่อการสร้างความรู้ด้วย ตนเองและการถ่ายโอนความรู้จากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ของผู้เรียนได้ (รุ่ง แก้วแดง, 2540) นอกจากนี้ปัญหาที่ ผู้วิจัย ประสบในการจัดการเรียนในวิชากายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยา คือหลังจากที่ผู้เรียนได้สิ้นสุดการเรียน การสอนในรายวิชาดังกล่าวไปแล้ว ผู้เรียนไม่สามารถนำ ความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปแล้วไปใช้ในวิชาในกลุ่มวิชาชีพ พยาบาลได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาดังกล่าวขาดการบูรณาการกับรายวิชา ในกลุ่มวิชาชีพทางการพยาบาล

3. ด้านคุณภาพบัณฑิต ผลจากการติดตาม ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้ บัณฑิต ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2551 จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท ในด้าน ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และ ผู้ใช้บัณฑิต ในด้านความสามารถทางวิชาการและการ ปฏิบัติงานของบัณฑิตอยู่ในระดับ 3.73 จากคะแนนเต็ม เท่าใดและร้อยละของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บัณฑิต อยู่ในระดับร้อยละ 40

กระบวนการเรียนการสอนหรือรูปแบบการเรียน การสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนความรู้จะเป็น สิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนถ่ายโอนสิ่งที่เรียนในห้องเรียนไปใช้ นอกห้องเรียน ตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันจากใน ห้องเรียนได้ ซึ่งหมายถึงการนำทักษะหรือองค์ความรู้ จากสถานการณ์หนึ่ง ไปใช้ในสถานการณ์อื่นที่มีบริบท แตกต่างจากสถานการณ์เดิม ซึ่งเป็นการได้องค์ความรู้ ใหม่จากการบูรณาการความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

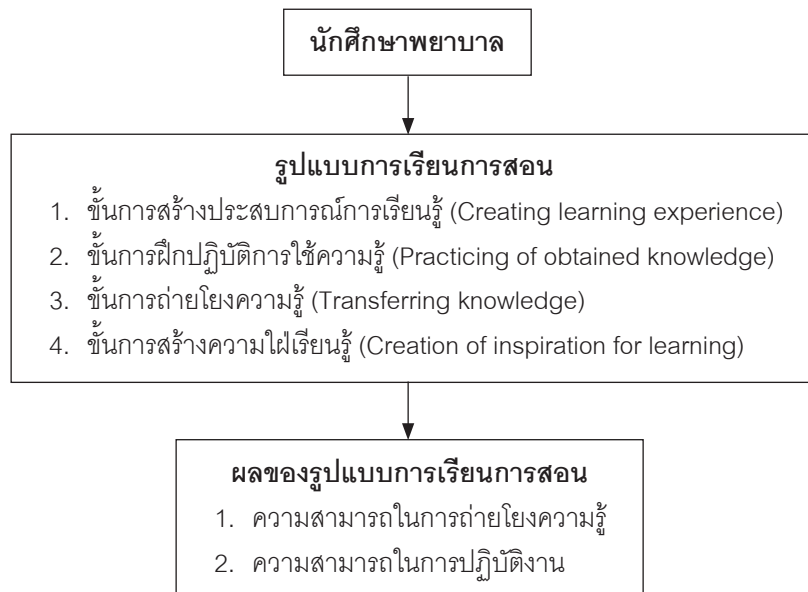
(Gagne', 1985) และยังถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ใช้
ตรวจสอบประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียน
มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนเพียงพอที่จะสามารถนำ
ความรู้ ความเข้าใจ ที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการ
เรียนรู้แล้วไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่
หลากหลายได้หรือไม่

จากมูลเหตุที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจ
ที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการ
ปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้
สามารถถ่ายโยงความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ
แนวคิด และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

แนวคิดทฤษฎีการถ่ายโยงความรู้ ทฤษฎีแนวปัญญานิยม
(Cognitive Theory) และทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง
ของธอร์นไคค์ ทั้งนี้โดยทั้ง 4 ทฤษฎีมีความเชื่อว่า ความรู้
เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นในตัวผู้เรียนเอง โดยเป้าหมายของ
การเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการใช้เหตุผล การแก้ปัญหา
การเก็บจำ การนำไปใช้ และการเรียนรู้ที่เห็นส่วนรวม
มากกว่าส่วนย่อยนั้นจะต้องเกิดจากประสบการณ์เดิม
โดยมีทั้งการรับรู้และการหยั่งเห็น และนอกจากในส่วน
ของทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงนั้นเชื่อว่าคนเราจะเลือกทำ
สิ่งที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่
พึงพอใจ ในการนี้ผู้วิจัยจึงได้มีการพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
ถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน
ของนักศึกษาพยาบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
ในนักศึกษาพยาบาล โดยเปรียบเทียบ 2 ประเด็น คือ

1. ความสามารถในการถ่ายโยงความรู้
2. ความสามารถในการปฏิบัติงาน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้
รูปแบบการเรียนการสอนซึ่งส่งผลต่อความสามารถใน

การถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน
ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
พระพุทธบาท ที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนใน
รูปแบบดังกล่าว เป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา ในปี
การศึกษา 2554

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิง
กึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ชนิดกลุ่ม

เดี่ยววัดก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest posttest design) การทดลองมีการดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี พระพุทธบาท จำนวน 30 คน จากจำนวน
71 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการถ่ายโยงความรู้
และความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการสุ่มแบบแบ่ง
ชั้นที่ใช้ผลการเรียนเก่า ปานกลาง และอ่อน เป็นเกณฑ์
ในการแบ่งกลุ่ม ส่วนสำหรับกลุ่มที่เหลือผู้วิจัยดำเนินการ
ในด้านจริยธรรมการวิจัยโดยมีการสอนเสริมหลังสิ้นสุด
การทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือรูปแบบการ
เรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการถ่ายโยง
ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษา
พยาบาล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการประยุกต์การใช้รูปแบบ
การเรียนการสอนจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิซซิม แนวคิด
และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโยงความรู้และทักษะปฏิบัติ
โดยรูปแบบดังกล่าว ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน

- 1.1 ขั้นศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 ขั้นการพัฒนาารูปแบบ
- 1.3 ขั้นการทดลองใช้และประเมินประสิทธิผล
ของรูปแบบ โดยมีกิจกรรม 4 ขั้นตอน ได้แก่
  - 1.3.1 ขั้นการสร้างประสบการณ์การ
เรียนรู้ (Creating learning experience)
  - 1.3.2 ขั้นการฝึกปฏิบัติการใช้ความ
รู้ (Practicing of obtained knowledge)
  - 1.3.3 ขั้นการถ่ายโยงความรู้ (Trans-
ferring knowledge)
  - 1.3.4 ขั้นการสร้างแรงบันดาลใจเรียนรู้
(Creation of inspiration for learning)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ประกอบด้วยแบบประเมิน 2 ชุด คือ

2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการ
ถ่ายโยงความรู้

2.2 แบบประเมินทักษะปฏิบัติทางการ
พยาบาล

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีการดำเนินการ
ดังนี้ 1) แบบทดสอบวัดความสามารถในการ
ถ่ายโยงความรู้ มีการนำแบบทดสอบวัดความสามารถใน
การถ่ายโยงความรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ จำนวน 5 คน
แล้วนำมาหาค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 - 1 ค่า KR-20
เท่ากับ 0.91 ค่าความยากง่ายมีค่าตั้งแต่ 0.25 - 0.75 ส่วน
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าตั้งแต่ 0.25 - 0.99 2) แบบ
ประเมินทักษะปฏิบัติในเรื่องการใส่สายให้อาหารและ
การใส่สายสวนปัสสาวะมีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ
และหาค่าความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ
ครอนบาคมีค่าความเที่ยงที่ 0.80 และ 0.78 ตามลำดับ
3) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้มีการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจและหาค่า IOC ซึ่งพบว่ามีความอยู่ระหว่าง 0.8 - 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย
ตนเองในแต่ละขั้นตอน โดยทำหนังสือขอความร่วมมือ
จากผู้ที่เกี่ยวข้องและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการทดลองและ
ให้การพิทักษ์สิทธิ์ในการทำวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง โดย
ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ทำการประเมินกลุ่มตัวอย่างโดยใช้
แบบทดสอบที่สร้างขึ้นก่อนการใช้รูปแบบการสอนที่
พัฒนาขึ้น

ระยะที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน
ซึ่งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคาบเรียนที่ทาง
สถาบันการศึกษา กำหนด เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา และ
ในระหว่างการเรียนการสอนมีการทดสอบความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาด้วยแบบทดสอบในแต่ละ
หน่วยและขึ้นงานด้วยแบบประเมินผลงาน

ระยะที่ 3 ทำการประเมินผู้เรียนหลังการใช้รูปแบบ
การเรียนการสอนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถ
ในการถ่ายโยงความรู้ และแบบประเมินทักษะปฏิบัติ
ทางการพยาบาล

การวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้ด้านความสามารถในการถ่ายโอนความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัย ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า จากการนำรูปแบบดังกล่าวไปทดลองใช้สอนในรายวิชากายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยา และหลักการและเทคนิคการพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 20 คาบเรียน โดยประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 ระบบประสาท หน่วยที่ 2 ระบบย่อยอาหาร หน่วยที่ 3 การใส่สายให้อาหารทางจมูก หน่วยที่ 4 ระบบขับถ่าย

ปัสสาวะ หน่วยที่ 5 การใส่สายสวนปัสสาวะ โดยชุดการสอนรายวิชา ประกอบด้วย แผนการสอนรายหน่วยและใบงาน เอกสารประกอบการสอนรายหน่วย สื่อการสอนรายหน่วย แบบประเมินการสอนรายวิชาและแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ผลของการนำไปใช้พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการถ่ายโอนความรู้ของนักศึกษาพยาบาล จากการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่านักศึกษามีผลการเรียนรู้ด้านความสามารถในการถ่ายโอนความรู้หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมถึงมีความสามารถในการปฏิบัติงานหลังการเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	10
หญิง	27	90
อายุ		
17 ปี	1	3.33
18 ปี	15	50
19 ปี	11	36.67
20 ปี	3	10
ระดับของการเรียน		
สูง	9	30
กลาง	12	40
ต่ำ	9	30

จากตารางที่ 1 พบว่าจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 90) มีอายุ 18 ปี (ร้อยละ 50) และระดับของการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 40)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถในการถ่ายโอนความรู้ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

การทดสอบ กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	30	30	12.67	3.10	19.078**	.000
หลังเรียน	30	30	30	25.20	2.02	

** p < .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ด้าน
ความสามารถในการใส่สายให้อาหารทางจมูกและความสามารถในการใส่สายสวนปัสสาวะ
กับเกณฑ์**

ความสามารถในการปฏิบัติงาน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D	เกณฑ์	t	p-value
ใส่สายให้อาหารทางจมูก	30	24	22.33	3.32	16.8	7.95 **	.000
การใส่สายสวนปัสสาวะ	30	21	17.80	2.54	14.7	7.51**	.000

** p < .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการใส่สายให้อาหารทางจมูกและการใส่สายสวนปัสสาวะของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนต่อความสามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล พัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานโดยทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนจากทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในวิชาชีพพยาบาลได้จากผลการทดลอง พบว่าความสามารถในการถ่ายโยงความรู้ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมถึงมีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของการเรียนรู้ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านถ่ายโยงความรู้ของผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญีฐิกานต์ รักนาค (2552) ที่ได้มีการศึกษาการพัฒนาารูปแบบ

การเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผลและการเชื่อมโยงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผลและการเชื่อมโยงหลังเรียนของกลุ่มทดลอง สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเผ่า (2548) ที่ได้มีการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความแม่นยำด้านเนื้อหาความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงานและความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งพบว่าผลของการใช้รูปแบบดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนต่อความสามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล สามารถส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีความ

สามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานได้ ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างยั่งยืน ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการสนับสนุนให้คณาจารย์ผู้สอนได้มีการนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้อย่างต่อเนื่องในรายวิชาต่าง ๆ
2. กิจกรรมสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวสำหรับผู้สอนคือการใช้คำถามเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนมาเป็นฐานในการเรียนรู้ของเรื่องที่จะทำการสอน และทำให้การสอนเนื้อหาใหม่แต่ละครั้งเป็นการสอนที่มีความหมายต่อผู้เรียนเนื่องจากเนื้อหาบางส่วนเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้เนื้อหาส่วนถัดไป
3. ควรศึกษาในลักษณะของ Time Series Model ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักศึกษาเกิดการถ่ายโยงความรู้ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาซ้ำโดยมีการนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้แต่ใช้วิธี Randomized Pre-Post test Control group Design เพื่อยืนยัน ผลการใช้ทดลองจนทำให้รูปแบบดังกล่าวมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในส่วนของแผนการสอนอาจสามารถนำไปดัดแปลงหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านอื่น ๆ ที่แตกต่างจากงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐกานต์ รักนาค. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหา การให้เหตุผลและการเชื่อมโยงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัสมณท์ คุ่มทวีพร และพัชรี ตันศิริ. (2552). ผลการสอนภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยแบบมีส่วนร่วมกับการสอนแบบเนื้อหาต่อความรู้เจตคติและทักษะของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 10(2) : 8-14.
- พรทิพย์ บุญพวง. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง การเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาล. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). *ปฏิวัติการศึกษาไทย* กรุงเทพมหานคร: พิณเสศพรินทร์ตั้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.
- วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า. (2548). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีขยายความคิดของเรเกลรุต เพื่อส่งเสริมความแม่นยำด้านเนื้อหาความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงานและความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิยะดา รัตนสุวรรณ. (2547). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองของอาจารย์พยาบาล. กรุงเทพมหานคร : ปรินญาณีพันธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท. (2552). รายงานประเมินตนเองวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท ปีการศึกษา 2552. เอกสารอัดสำเนา.

- วัลลภา บุญรอด. (2547). กระบวนการพยาบาลที่เลี้ยง
เครื่องมือสำคัญในการเพิ่มพูนทักษะพยาบาล
ที่สำเร็จใหม่. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 3 (1) : 18.
- วรรณรัตน์ ใจซื่อกุล และคณะ. (2552). การติดตาม
คุณภาพบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร
บัณฑิต รุ่นที่ 41 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.
วารสารพยาบาลทหารบก, 10(2) : 26-31.
- วุฒิสักดิ์ พิศสุวรรณ และคณะ. (2555). การพัฒนา
หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการสร้างสรรค์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล
สำหรับนักศึกษาพยาบาลตามโครงการผลิต
พยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารพยาบาล
ทหารบก*. 13(1) : 8-16.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545).
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552).
มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขา
พยาบาลศาสตร์.
- สุพัทธา วัชรเกตุ และคณะ. (2551). การศึกษาความคิด
เห็นของผู้เรียน ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องต่อการ
จัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2549) วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก *วารสารพยาบาลทหารบก*, 9(1) :
16-19.
- สุรต์ แสงสว่าง. (2553). การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ
ภายในสำหรับสถาบันอุดมศึกษาของกองทัพ
ไทย. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 11(2) : 81-90.
- สายสมร เฉลยกิตติ และคณะ. (2548). ความพร้อม
ในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพของ
นักเรียนชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลสังกัด
กระทรวงกลาโหม. *วารสารพยาบาลทหารบก*,
6(1) : 16-19.
- อุษณีย์ เทพรชัช และนิชดา สารวัลย์แพศย์. (2551).
รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัย
พยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
กระทรวงสาธารณสุข.
- Astin, A.W. (1993). *What matter in College?*.
Sanfrancisco: Jossey-Bass: 4-7.
- Gagne', R.M. (1985). *The conditions of Learning
and Theory of instruction*.4th ed.
Sanfrancisco: Holt, Rinehart and Winstor.
- UNESCO. (1996). *Principle of Regional Office for
Asia and Pacific. Education for affective
Development: A Guidebook on Programmes
and Practices*. Bangkok.: 3.